

magyar Demokrata

AMERIKA VÁLASZT

A REPUBLIKÁNUSOK UKRAJNA HELYETT AZ
ORSZÁG SAJÁT POLGÁRAIT TERVEZIK SEGÍTENI

MIND GÁRDONYI-ROKONOK VAGYUNK

CSAK A TESTE NYUGSZIK AZ EGRI VÁRBAN,
A LELKE BENNÜNK ÉL

A KÖZÖSSÉG ÁTKA

ÁLDOZATOK AZ ISKOLÁBAN
ÉS A VIRTUÁLIS TÉRBEN

**SZALAY-
BOBROVNICZKY**

KRISTÓF:

Pusztá létünk
fegyvereink és
elszántságunk
erejének
köszönhető

**XXI. századi
hadseréget építünk**

ISKOLAI ERŐSZAK

A BIZTONSÁG ÉRZETE A LEGFŐBB ERŐFORRÁS

Tanítsuk küzdeni a gyerekeket

A krízisektől sújtott kor, amelyben élünk, megtépázta a legifjabb nemzedékeket is. Magatartási és tanulási zavarok, párválasztási és párkapcsolati problémák jelzik: sokan közülük nem ismerik saját korlátaikat, nem tudják kezelni konfliktusaikat, fel-feltörő agressziójukat, vagyis drámaian romlott a megküzdőképességük. Hal Melinda klinikai szakpszichológussal, a Mathias Corvinus Collegium Tanuláskutató Intézetének vezető kutatójával az okokról beszélgettünk.

SZÖVEG NAGY IDA
FOTÓ T. SZÁNTÓ GYÖRGY

– A pedagógusok azt mondják, hogy évről évre nehezebb kezelni az óvodás csoportokba, iskolába kerülő gyerekeket. A közösségekben gyakran felüti fejét az agresszió, és egyre több a visszahúzó, együttműködésre alig képes nebuló is. Miért?

– Kevesen gondolnak rá, de tény, hogy például a mostani óvodás gyerekek életüknek közel száz százalékát krízishelyzetben élték le. Születésük, első cseperedésük egybeesett a Covid-járvány első hullámával, amit egy gazdasági válság, majd a háború kitörése és újabb gazdasági és energiaválság követett. A 14-15 évesek is átéltek már gazdasági válságot, járványt, az azt kísérő elszigetelődést, utóbb a háborús fenyegetettséget. Az eseményeket egy felnőttnek is nehéz feldolgozni. A gyerek, különösen ha magára hagyják a félelmeivel, súlyosan sérülhet ebben a helyzetben, hiszen érzi ugyan a szülők magatartásából, hogy nincsenek rendben a dolgok, de magyarázatot nem talál a feszült helyzetre. Feltételezhető, hogy az aktuális szülő-nevelő generáció sem készült fel erre a helyzetre, így nehézségeik adódnak a megfelelő megküzdési stratégiák átadásában.

– A szülők elsöprő többsége a széltől is óvja kislányát, kislányát, a gyerekek életének minden perce a felnőttek szemelőtt zajlik. Mégis arról beszélhetünk, hogy megzavarják személyiségfejlődésüket a világban zajló krízisek?

– A gyerekekre krízishelyzettől függetlenül is óriási nyomás nehezedik a külvilágból. A médiából dőlnek rájuk a

meseköntösbe bújtatott ideológiai tartalmak, reklámok, politikai szimbólumok, agresszív PR-üzenetek. Ezek gyakran az életkori sajátosságokra sincsenek tekintettel, képi világuk, hangüzeneteik sokszor félelemkeltők, gendersemlegesnek mondott ideológiai üzeneteik pedig összezavarják a gyerekeket. Az összezavartság erősebb szorongásban, hangulati labilitásban nyilvánulhat meg. Később akár magatartászavarokban, érzelmi problémákban ölthet testet. Ráadásul a gyártók és a PR-szakemberek már nem elégszenek meg azzal, hogy egymásra épülő marketingtartalmakkal bombázzák a gyerekeket, üzeneteiknek megvásárolható plüssfigurákkal adnak nyomtatékot. Ezek egy kisgyermek esetében rendszerint a „szóránya” szerepét töltik be, a pillanatnyi anyahiányt pótolják, a kötődést erősítik, a feszültséget csökkentik. Az egyik újabb divat a rémítő Huggy Wuggy figura, amely horror-mese és videójátékok hőse, és azt éneklí, gyere hozzám, és az utolsó ölelésem után felfallak. A szülők ezeket vásárolják az óvodásoknak, a kisiskolásoknak, sőt már a babakocsira is ezeket aggatják fel. Így öntudatlanul is beletáplálják a félelmet, a szorongást a kicsikbe ahelyett, hogy a kötődés képességét erősítsék bennük.

– A horror-mesék és -játékok nyilván ijesztőek és agresszívok. Az ezek révén begyűjtött szorongás miatt nem tudnak megküzdeni a gyerekek saját konfliktusokkal?

– Ezek a médiatartalmak nem a konfliktusok megoldására tanítanak, nem a bajokkal való megbirkózásra készítik fel a gyerekeket. Arra nevelnek, hogy keress kibúvót a döntések alól, hiszen

úgyis esélytelen vagy a Gonosszal szemben. Ha a kötődés nem biztonságos, ha az érzelmi élet labilis, ha az erőszak elfogadott, akkor nem marad, amivel és amiért küzdeni lehet vagy kell. A biztonság érzete egyben erőforrás, igazodási pont. Ha ez elvész, akkor az igazodási pontok értelmüket veszítik vagy egyáltalán nem érthetők el. A szorongást, feszültséget nehéz levezetni. Míg ha meséléssel, szerepjátékkal, fantáziajátékkal töltjük meg a gyermek életét, az az érzelmi fejlődését segíti.

– Sokan állítják, hogy a klasszikus és a népmesék is tartalmaznak horrorisztikus elemeket. Ezeknek nincsenek hasonló következményeik?

– A klasszikus és népmesék felépítése egészen más, mint a mai, gyerekeknek szóló horrorfilmeké és -meséké. A legkisebb királyfi és királylány valóban szembesül komoly problémákkal: megküzdeni a sárkánnyal, a gonosz boszorkánnyal, átkelni az ijesztő rengetegen. De ezek a történetek mindig arról szólnak, hogy a főhős hányféle módon talál segítséget a küzdelemhez, bátorsággal, furfanggal, erénnyel hogyan győzedelmeskedik. A rossz minden esetben elbukik, és a jó elnyeri a jutalmát. Vagyis nem marad fenn tartósan a kiváltott feszültség, nem kell a következő részre várni, hogy a kisgyermek átélje a konfliktus feloldását. Ezek a történetek arra nevelik, hogy szembe kell nézni a bajokkal, konfliktusokkal, nem pedig átlépni rajtuk vagy kibúvót keresni.

– Gyakori, hogy a szülők az óvodai, iskolai konfliktusokból is kimentik csemetéjüket, másik csoportba vagy intézménybe iratják át a visszatérő csúfolódás, verekedés elől, vagy mert nem

elégedettek a pedagógussal. Valóban segítenek ezzel?

– Magam is részt vettem tanácsadóként ilyen helyzetekben. Az a tapasztalatom, hogy az áldozattá válás rendszerint megismétlődik, hiába visznek át egy gyereket más iskolába, óvodába. Az esetek kisebb részét oldja ez meg. Természetesen elismerem, hogy vannak fiatalok, akik nem illeszkednek a nagy létszámú oktatási rendszerekbe, és szükségük van alternatív módszerekre, terekre. Én azt szoktam ajánlani a szülőknek, pedagógusoknak, hogy inkább vétezzék fel a gyereket a támadások ellen ahelyett, hogy rögtön

jában átlépte például az erőszakmentesség értékét. Bizonyos kérdésekben nem lehetünk toleránsak, elfogadók, ilyen a pedofília, a gyermekünket lelkiileg megrontó ingerek, a tartós mentális, akár fizikai károkozás. Ám a korlátlan empátia és tolerancia az én karakterisztika rovására is mehet, ami már kifejezetten káros. Az önérvényesítésre való nevelés legalább ilyen fontos, főként ebben a világban. Erre a legegyszerűbb példa az, hogy egy orvos vagy ápoló nem sirhat együtt minden betegével, mert akkor nem tudja rendszeresen elvégezni a munkáját. De a kisgyerekek is igaz, hogy ismernie kell saját határait.

kozom, hogy a gyerekek felügyelete átalakult. Mindazonáltal vannak lehetőségek a bandázásra, a „meccselésre”. Ilyen terület egy játszótér, ahol néha meg kell botlani, hogy utána felálljon a gyermek. Az iskolában érdemes figyelni rá, hogy a fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket. Legyen idő a családi semmittevésre, sportra, az iskola utáni fogócskázásra, hőemberépítésre. Ezek ugyanúgy fejlesztők. Hasonló a szerepük a sporthoz kötődő vagy más gyerekközösségeknek, például a cserkészetnek.

– **Milyen eszközeik vannak a szülőknek?**

– Legelső és legfontosabb feladatunk, hogy kapcsolatot teremtsünk a gyermekünkkel. A kapcsolatfelvétel már a perinatális korban, vagyis a pocakban megkezdődik. Már magzati korban megkezdődik azoknak a hormonoknak a termelődése, amelyek a kötődést segítik. Az ultrahangfelvételeken láthatjuk, mi történik, ha a baba megijed, szinte elbújik a külvilág ingerei elől, láthatunk menekülést, mimikai jelzéseket. De azt is megfigyelhetjük, milyen technikával, például ujjszopással nyugtatja magát. Már akkor reagál az édesanya, az édesapa hangjára. Vagyis már a magzati korban átél érzelmeket. A szülőknek az a feladata, hogy biztonságos kapcsolatot alakítson ki magzatával, ami tovább erősödhet a születés után. Ehhez azonban nélkülözhetetlen az értő figyelem. Ez segítheti később a kisgyereket, hogy meg

tudjon küzdeni a különböző életkorokban menetrendszerűen bekövetkező leválási problémákkal, például a hároméves kor körüli, vagy a kiskamaszokat érintő dackorszakkal, korai években a szeparációs szorongással. Csak szülői segítséggel képes elkülöníteni és megfogalmazni pozitív és negatív érzelmeit, és kezelni ezeket. Csak így fejlődik ki az érzelmi intelligencia, amely átsegíti az embert a rá váró konfliktusokon, képessé teszi a működő párkapcsolat kialakítására, majd a családalapításra. Egyszerűen arra, hogy képes legyen megküzdeni az életben rá váró kisebb problémákkal vagy akár a nagy megpróbáltatásokkal is. Valódi védelmet akkor nyújthatunk, ha értő figyelemmel egyensúlyban igyekszünk tartani a fiatalokat. ■

menekülni kezdenek. Tanítsák meg neki azokat a módszereket és technikákat, amelyek segítségével megvédelheti magát anélkül, hogy maga is bántalmazóvá válna. Ehhez meg kell tanulnia, hogy időben felismerje a konfliktusokat, és elsősorban mentális, érzelmi fegyverzetre van szüksége, hiszen ezzel a fizikai erőszakot is megelőzheti.

– **Említette, hogy a gyerekeknek szóló médiatartalmak, videójátékok, rajzfilmek gyakran azt sulykolják: légy empátikus, toleráns és megértő a másokkal szemben. Ez is gyengíti a megküzdés képességét?**

– A médián keresztül valóban rengeteg ilyen jut el a gyerekekhez. Sokszor az az érzésem, hogy a tolerancia eszmeisége a szélsőséges fajult, az értékek hierarchiá-

– **Régen a gyerekek bandáztak, bicikliztek az udvarbeli gyerekekkel, lejátszhatták azokat a partikat, amelyek révén kialakult a csapaton belüli szerepük. Ma ilyesmire nincs mód, hároméves kortól minden percüket a felnőttek szemelőtt élik. Ez nem gyengíti a küzdőképességet?**

– Az utóbbi évtizedekben rengeteg fejlődött a pedagógia és sok a jó pedagógus, nekik ma már megvannak az eszközeik ahhoz, hogy önismeretre tanítsák a gyerekeket, felvértezzék őket a konfliktusok kezelésére, érzelmeik felismerésére, esetenként a kudarcok elviselésére. De tény, hogy legtöbbit a szülők tehetnek gyermekük egészséges személyiségfejlődéséért. Sokat változott a biztonság kérdése hazánkban is, így nem csodál-